ՏԱՍՆԵՒՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1775 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 18 ՄԱՐՏ 1885 (Ն. Տ.) 30 ՄԱՐՏ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՕՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 փարա

ՊԱՅՄԱՆՔ
Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 »
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 2 ղրուշ է, աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. Մելիքեան, Պապը Ալի Ճատտէսի թիւ 20 Տ. Ճիվէլէկեան Էֆէնտիի տպարանը:

Խմբագիր Բ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 16 ՄԱՐՏ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒԱՆՔ Ի ԿԻԼԻԿԻԱ ԵՒ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ ԶԷՅԹՈՒՆԻ

Գ.

Վերջին թղթաբերը բերկրալից լուր մը կը բերէ մեզ Զէյթունէն, որոյ մասին մեր սրտաբուղխ աղօթքները կատարեցինք արդէն Հայրենիք օրագրոյն նախորդ համարներով:

Ծայրագոյն առաքինութեան, և Հայրական ամենասուրբ ներողամտութեան կենդանի ապացոյց մ'է սա, որ կը գայ աւելի ընծայել մեզ՝ մեր երախտապարտութիւններն ևս առաւել բազմապատկելու, և ըսել տալու թէ «սիրտք թագաւորաց ի ձեռս Աստուծոյ են»:

Ի՛նչ վսեմ ու ազնուական ոգի, ի՛նչ Հայրական գորով. առանց խորհելու՝ կարեկցութեան ձեռն կարկառել, առանց մերժելու՝ ընդունիլ անառակն լքու որդի հարազատ. ցուցանել կարօտն, հաց տալ երբ անօթի է նա: զգեստ տալ երբ մերկ է նա:

Օսմանեան բարեխնամ վեհապետ, ամենազօրեղ Սուլթան ՀԱՄԻՏ Բ. կայսեր կողմանէ ի նպաստ Զէյթունի տարաբախտ Հրկիզեալներու շնորհուած 1,200 ոսկւոյ գումարն ամբողջապէս համնելով անդ ամենայն արդարութեամբ բաժնուած է թշուառագոյն աղքատներուց մարդագլուխ 15 դրիւ ցորեն և 15 ղրուշ կանխիկ դրամ (մէկ դրիւ ցորենն վեց քաշ ալիւր կը կշռէ):

Ահա այսպէս մեծ վեհապետն Օսմանեան Տան և հաւատարիմ շառաւիղն Սուլթան Մահմուտ գլխցաղն կայսեր (1) առատաձեռնութեան օրինաւ կը համդիսանայ ու կը բանայ դուռն ողորմութեան հաւասար ամէն՝ հպատակներու համար, ցանկալով ընդ միշտ տեսնել երախտագիտութեան ամէն կարգի հպատակաց սրտին մէջ, մանաւանդ Զէյթունի նման մի լեռնական աղի ժողովրդի մտքին մէջ, որոնք իւրեանց բոլոր ենթադրութեամբ գիտեն նաև գնահատել նոյն առուր հասած շարեաց ու շնորհաց արժէքն, և որք ի՛նչչան իրենց խորին զգացման լիաշութեն ցնծութեամբ կ'աղօթեն ու կ'երգեն թնդացնելով Զէյթունի հսկայ լեռներն — Պէրծիւարն ու Պերզենկէան:

Համա ու սէնա օլ խուտայի գատիրէ,
Քի սէմատէն յուլթֆ իյլէտի ալէմէ,
Զիյատարի էնտէր ճիհան քէրէմ-բիզ
Թաճտարի Սուլթան Աբտիւլ Համիտ խան:
Էմրանիէթ պախշէնտէի հագ ճէլէր·
Շահրմլըըն իթտուն էօմրիւնի Թավիլ

Զար լուրը՝ շուտ կը գայ կ'ըսէ առածը: Զարագործութիւն է միայն որ մեծ ուսում կամ հնարամտութիւն չը պահանջէ ու կը կատարուի հեշտութեամբ: Առաքինութեան լիզուն՝ համր կը լինի, համեստութեան ու համբերութեան ներքև միշտ կը գործէ նա. շատ ուշ կը գայ այսպէս ըսել — ասոնք են ըրի:

Արդարև խնդալից պարագայ մ'է բոլոր ճշմարիտ Հայ սրտերու համար. տեսնել թշուառ Զէյթունցիներն որք կարծուածին չափ աւելի չեն գտնուիր յաչս բարեխնամ կառավարութեան, և թէ Զէյթունցիներն վայրենի կամ ապերախտ չեն գտնուիր իրենց նոյն առուր հասած բարիքն ու շնորհն չը ճանչնալու չափ:

Միայն Հայ մեծատուներն առիթ կը փնտռեն իրենց սիրական մետաղներէն չը զատուելու համար և միշտ անտարբեր մնալ կ'ուզեն այսպիսի պարագաներու մէջ, գոռոզանալով իրենց չունեցած առաքինութեանց վրայ, յոխորտանօք ըսելով ամէն մէկ իրենց դիմողներուն — «եղբայր, ո՞ր մէկուն հասնինք.» առանց սակայն մէկուն հասնելու:

Հայ կղերն է միայն անտարբեր ամէն պարագայի մէջ — «եղբա՞յր» · մենք ի՞նչ կարող ենք ընել ըսելով: Նա կը մտածէ միայն իւր թաւիշէ փեղոյրը ու դիպակէ պարեգօտը: Նորա բոլոր ազգասիրութիւնը՝ կեդրոնացած կը մնայ իւր փորի մէջ: Նա սիրախ է միշտ որ կ'ապրի գեղեցիկ ծովափ.քաղքի մը մէջ, շրջապատուած վայելչազգեստներով որք ունին ազու լեզու, և թեթև ստամոքս. ինչո՞ւ գնայ նշտ Հայաստանը ուր կը գտնուին [illegible]: Հայ կղերն առաքելութեան պաշտօնը մոռցած է. նա կ'ուզէ այլ ևս քաղաքացոյ կեանք ունենալ՝ արևմտաքի առաքեալներուն թողլով ասպարէզը:

Կրօնական սրբազնումարն իւր ալխուրը ալալու վրայ է. Նա զբաղած է մէկ թաղէն փախուածը՝ միւս թաղի քարոզիչ նշանակել. մէկ վիճակը՝ տակն ու վրայ ընող, ազգային պատիւն ոտքի տակ առնողը՝ միւս գաւառին առաջնորդ նշանակել, ոչ մէկ անգամ, այլ բազում անգամ կրօնափոխութեամբ հանրածանօթը՝ վանքի մը վանահայր կարգել:

Կիլիկիոյ կաթողիկոսին բան մը ըսելու իրաւունք չունինք, որովհետև աղէկ գիտենք որ խեղճը շատ զբաղած է և բնաւ գլուխը քերելու ժամանակ չունի, խեղճին ըստակները ասոր ու անոր տուած են՝ որը տոկոսը տուած՝ դրամագլուխը պիտի տայ, որը դրամագլուխը տուած՝ տոկոսը պարտի, ասոնք գանձելու համար մեծ դժուարութիւն կայ. [illegible]. այսպիսի զբաղումներն տեսնելով՝ ամօթ կը համարինք մեզ այդ երանելի Հայրապետէն որ և է ուրիշ գործ պահանջել:

Զէյթունի թղթակիցն ուրիշ շատ մը մանրամասնութեանց և աղեկտուր տեղեկութեանց հետ կը հաղորդէ նաև մեզ՝ դուրսէն եկած օգնութիւնք խիստ աննշան են. Բողոքական և կաթոլիկ [illegible] միայն իրենց որսերուն կը բաժնեն եկած օգնութիւններն. աղանդաւորաց տուներն արդէն մեծ մասամբ շինուած են. միայն Լուսաւորչի զաւակներն կը մնան անպատսպար ու անօգնական, վեհափառ կայսեր ցորենի շնորհն արդէն սպառած ժողովուրդն վերջին աստիճան թըշուառութեան մէջ կը գտնուի. եթէ շուտով օգնութիւններ չը հասնին ապահով միջոցներով Զէյթունի վիճակը յոյժ վատ պիտի լինի. անօթութեան հետևանքն աղետալի է:

Ժանտախտի նման հիւանդութիւն մը արդէն սկսած է մանկաղել առոյգ սերունդը, հարիւրաւոր կարիճներ գերեզման իջած, անխնամ այրիներ, հազարաւոր որբեր աղի արտասուաց մէջ կը թաղուին: Սիրտ պէտք է որ դիմանայ ազնուազարմ տեսարանին. բուքերու ներքև անօթի, սառնամանեաց տակ մերկ, ունենալ ծերուկ մայր մը, ունենալ մատղաշ հարսնուկ մը, բազմաթիւ ընտանիք, զաւակներ՝ որք ճղճղալով կ'աղաղակեն «հա՛ց, հա՛ց.» երկաթի ծայրը խրուած թանձրամած ձիւներու մէջ. խոփ ու արօր ժանգոտած, ամէն կողմ փակ, չունենալ սեղանի մէջ մըշրանք մը, և այս ամենու հետ մեհանձն, կամ հպարտ զգացում մը, որ միշտ ըսէ. ես ալ մարդ եմ . . . :

Այս ամենը աչքի առաջ ունենալով, պիտի գտնուի՞ն արդեօք այնպիսի յիմարամիտներ թէ՛ եկեղեցական և թէ աշխարհական, թէ՛ մեծ և թէ փոքր ազգեր որք բարկանան մեր կծու գրոյցներէն. առաջ ու վերջ գտնուին հոգ չէ, մենք ունինք պատրաստ կանգուն չափելու համար այնպիսիներուն բերանը:

[illegible] Յ. Զ[illegible]

(1) Երջանկայիշատակ Սուլթան Մահմուտ կայսրն՝ որոյ առատաձեռնութիւնք և մեծագործութիւնք յայտնի են, իւր բարձր ներկայութեանն բարեհաճած է ընդունիլ նաև Զէյթունցի տէր Օհան քահանայն, որ Տէրէ Պէյի կը կոչուի, նմա պարգևելով շքանշան և յատուկ հրովարտակ . . . :

Այս հրովարտակն կորզած է Զէյթունցւոց ձեռքէն Յովակիմ անուն մի կեսարացի մարդ, ամէն գրեթէ երեսուն տարի առաջ, որն որ փախստական եկած է եղեր դէպ այն կողմերն:

Տէրէ Պէյի, այս գլխցաղն քահանայի կենսագրութիւնն՝ որ յոյժ հետաքրքրական է, կը յուսամք թէ օր մը աւելի պիտի ունենանք հրատարակել: Հին ժամանակները տեսակ մը կամաւոր զինուորութիւն կար ի Թիւրքիա, որ [illegible] կը կոչուէր. Տէր Օհանն ալ քահանայ լինելով հանդերձ Օսմանցիութեան գնացած է և մեծ ծառայութիւններ մատուցած Տէրութեան յԱրապիստան՝ Եուսուֆ պէն պաշի անուամբ, որոյ ի վարձատրութիւն կոչուած է զինքն Սուլթան Մահմուտ: Տէրէ Պէյի էր քաջ ալաբագէտ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Լոնտրայէն կըգրեն թէ, Երեսփ. Ժողովոյ մէջ պատերազմական ելմըտացոյցին վիճաբանութեան միջոցին, պատերազմական գործոց նախարար Հարթինթըն մարգիզն ըսեր է թէ, այս ելմտացոյց յառաջիկայ ելմտական տարւոյ համար խնդրուած բոլոր վարկերը չպարունակեր. վարկերուն ամբողջութիւնը Զատկի տօնէն յետոյ պիտի ներկայացուի Երեսփ. ժողովոյ:

Ելմտացոյցը 500,000 ոսկի կը նըշանակէ Պէչիւանալանտի արշաւանաց համար, և միւս արշաւանաց համար ուրիշ որ և է վարկ չպարունակեր: Ելմտացոյցին արդէն ծանօթ զանազան գլխոց վրայ բացատրութիւններ տալէ յետոյ, Հարթինթըն մարքիզն ըսեր թէ, անցեալ տարւոյ զինուորագրութիւնն 35,650 հոգի տուած է, այսինքն՝ բանակին զօրաց թիւն ամբողջացընելու համար հարկ եղածէն 7,500 աւելի: Այժմ Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ 16,400 զօրք կայ:

Անցեալ տարի պահեստի զօրքն աւելցած է 4700 հոգի. իւր ամբողջ թիւն է 39,244 հոգի, իսկ քաղաքապահ զօրաց (միլիս) ամբողջ թիւն է 30,803 հոգի: կամաւորաց թիւն 199,000էն 208,000 հոգւոյ բարձրացած է:

Հօնկ-Քօնկի պաշտպանողական ամրութեանց շինութիւնք, յարեր է ատենաբանը, յառաջիկայ տարւոյ մէջ պիտի աւարտին, և Թրինքոմալիի, Սինկաբուրի, Սէն-Հէլէնի, Սիէրրա-Լէոնէ ծոցին և Էսկիմալթի նաւահանգստին ամրութիւն-

ները պիտի սկսին ի մօտոյ։ Հարթինկթըն մարքիզն ի վերջոյ խնդրեր է որ կանոնաւոր զօրաց թիւն 114,694ի հանուի։ Այս առաջարկն ընդունուեր է, ինչպէս նաև զօրաց թոշակներուն վճարման համար խնդրուած 4,913,000 անգլ. ոսկւոյ վարկը։

Լորտերու խորհրդարանին մէջ, Լորտ Մարլպորոյ՝ Աֆղանստանի խնդրոյն նկատմամբ Թայմզի հրատարակած վերջին յօդուածոց վրայ հրաւիրեց կառավարութեան ուշադրութիւնը։ Խնդրեց որ ժխտուի անոնց կէս-պաշտօնական կամ ներշընչուած հանգամանքն, Եւրոպիոյ մէջ այս մասին տիրող ընդհանուր տպաւորութիւնն ուղղելու համար։

Լորտ Կրանվիլ պատասխանեց թէ, ստուգիւ Եւրոպա մեծ հետաքրքրութեամբ կը կարդայ ինչ որ կը հրատարակուի Թայմզի մէջ, և թէ ընդհանուր կարծիքը սա է թէ, Թայմզ արդի կառավարութեան կամ հանրային կարծեաց տեսութիւնները կը ներկայէ, բայց ատենաբանը չկրնար երեւակայել թէ, արտաքին գործոց նախարարութեան կամ նոյն ինքն Լորտ Կրանվիլի վերաբերեալ վերջին յօդուածոց անգլիացի կամ օտար ընթերցող մը կարենայ հաւատալ թէ, Լորտ Կրանվիլ ամենափոքր մասնակցութիւն մը ունեցած լինի այս յօդուածոց ներշնչութեան կամ խմբագրութեան մէջ։ Կառավարութեա փափաքն է, յարեց երկրին շահուց և յանձնառութեանց պահանջած աշխարհավարութիւնը շարունակելով հանդերձ, պատուաւոր և շահակից կողմանց համար գոհացուցիչ համաձայնութեան մը գալու առիթը ձեռքէ չհանել։

—

Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Լորտ Ֆիձ-Մորիս՝ երեսփոխանական ժողովոյ վերջին նիստերէն միոյն մէջ՝ Սուէզի ջրանցքին վերաբերեալ կարգադրութեան նկատմամբ զանազան հարցմանց պատասխանելով քանի մը բացատրութիւններ տուաւ այս մասին։ Ըսաւ թէ պայմանագիրն, երկու կամ աւելի տէրութեանց միջեւ պատերազմ ծագած ժամանակ, պատերազմողաց վերաբերող մարտանաւուց և փոխադրական շոգենաւուց թոյլ պիտի տայ ջրանցքէն անցնիլ, բայց ամեն թշնամութիւն պիտի արգելու, ջրանցքին մէջ կամ տնոր բերաններուն անմիջապէս մօտերը։ Լորտ Ֆիձ-Մորիս ըսաւ նաև թէ, վերջերս ընդունուած կանոնագրութիւնք Թուրքիոյ և Եգիպտոսի եւս կը վերաբերին, որոց հետ մեծ տէրութիւնք կրնան պատերազմական վիճակի մէջ լինել, և հաստատեց թէ, այս վարդապետութիւնն համաձայն է Լորտ Կրանվիլի 1883 յունվար 3 թուակիր շրջաբերականին, որ իբրեւ հիմ ընդունուած է միջազգային համաձայնութեան։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Նախարարաց խորհուրդը շաբաթ օրը կայսերական պալատան մէջ արտասովոր նիստ մ'ըրաւ, որ մինչեւ իրիկուն տեւեց։ Ցաւարտ նստին, Բ. Դրան կողմէ կարեւոր հեռագրեր ուղղուեցան Հասան Ֆեհմի փաշայի և օտար տէրութեանց քով գտնուող բոլոր Օսմ. դեսպանաց։

—Մայրաքաղաքիս պաշտօնական ակմբոց մէջ կը կարծուի թէ, կ'ըսէ Սթամպուլ, Հասան Ֆեհմի փաշայի արդի պաշտօնն ի Լոնտրա՝ շատ աւելի կարեւոր է քան այն պաշտօնն, զոր յառաջագոյն ստանձնած էր։ Վեհ. Սուլթանին արտասովոր դեսպանին ի Լոնտրա երկարատեւ բնակութիւնն՝ Աֆղանստանի խնդրոյն կը վերագրուի։

Թարիգ հաւատ չընծայեր ըՍթամպուլի սոյն տեղեկութեան, զոր անհիմն կ'անուանէ։

—Թուրքերէն լրագիրք գոհութեամբ կը հաստատեն այն լուրը թէ, Վեհ. Սուլթանը տեսնելով որ Եըլտըզի կայս. պալատան շրջակայները թուրք բնակիչք հետզհետէ կը շատնան, հրաման ըրեր է իւր անձնական գանձէն մզկիթ մը կառուցանել կայսերական պալատան մեծ դրան մօտ։ Այս մզկիթը 25 կանգուն երկայնութիւն եւ 15 կանգուն լայնութիւն պիտի ունենայ։

—Շուէտի և Նորվեկիոյ Օսքար թագաւորին երկու կրտսեր որդիքն այսօր մայրաքաղաքս կ'սպասուին Պէրութէն։ Արքայազունք իրենց հետ կը բերեն Սէնդ-Օլաֆի պատուանշանին Մեծ ժապաւէնն, զոր Շուէտի թագաւորն ընծայած է Վեհ. Սուլթանին։ Նոցին Բարձրութիւնք տասն օրի չափ մայրաքաղաքս պիտի մնան։

—Մայրաքաղաքիս Պելճիական դեսպան Պ. Պոխկրավ շաբաթ իրիկուն մայրաքաղաքս հասաւ Պէլկըրատէն։

—Հելլենական դեսպան Պ. Քունտուրիօթի շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով՝ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ֆախրի պէյի հետ։

—Ստոքհոլմի Օսմ. դեսպան Քարաճա փաշա նոյնպէս Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ վսեմ. Ֆախրի պէյի հետ։

—Մօնիթէօր Օրիանթալ կը ծանուցանէ թէ, Եգիպտոսի ելմտական գործոց նկատմամբ՝ մեծ տէրութեանց միջև կնքեալ պայմանագրին վրայ Անգլիոյ և Բ. Դրան միջև բանակցութիւնք դեռ վերջնական արդիւնքի մը չեն յանգած, և թէ որոշուած է Անգլիոյ խորհրդարանին որոշման սպասել։ Թարիգ մտացածին կը համարի Մօնիթէօրի այն տեղեկութիւնը։

—Լոնտրայի, Բեդրպուրկի եւ Օտեսայի «Աքարամանկա և ընկերութիւն» անուն հանրածանօթ վաճառատունը դադրեցուցեր է իւր վճարքը։

—Շէյխ-իւլ-իսլամ էֆէնտին խիստ տնօրինութիւններ ըրեր է այն սնտուկներու բարւոք մատակարարութեանն համար, ուր աւանդ կը դրուի, ըստ իսլամական օրինաց, անչափահաս որբերու հարստութիւնն՝ ի չափահասութեան յանձնուելու համար։ Ցնչեալ սնտուկներու մատակարարք հրաւէր ստացած են իրենց տարեկան հաշիւները կանոնաւորապէս Շէյխ-իւլ-իսլամութեան ղրկելու համար։

—Սաատէթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ, Թուրքիոյ արտադրած ափիոնին տեսակը՝ խարդախութեանց պատճառաւ՝ ստորնացած և հետեւապէս գիներն իջած լինելով, ձեռնհաս իշխանութիւնք միջոցներ կը խորհին այս անպատեհութեան առաջքն առնլու համար։

—Ծովային գործոց նախարարութիւնը ծովային զօրաց համար պատժական կանոնագիր մը պատրաստած է, որ բարձր յանձնախմբի մը քննութեան յանձնուած է որոյ, անդամք են Պետական խորհրդոց անդամ վսեմ. Նուրեան էֆ., Ֆէրիտ պէյ, Նըշպաշ էֆէնտի, զօրաբաժնի հրամանատար Ֆայիգ փաշա և գնդապետ Սաֆվէթ պէյ։ Սոյն յանձնախումբն ընդծովեայ հեռագրական պտանաց պահպանութեան համար օրինաց ծրագիր մ'եւս պատրաստելու պաշտօն ունի։

—Գըրգ-Չէշմէի և Հալգալըյի ջրամբարաց և ջրուղիներու նորոգութեան յանձնախումբն՝ այսօր քաղաքապետական պաշտօնատան մէջ պիտի գումարի՝ նշեալ տարւոյ անաւարտ մնացած նորոգութիւններն ամբողջացնելու միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու համար։

—Եւրոպական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ, Հապէշստանի Յովհաննէս թագաւորին և Իտալիոյ միջև դաշնագիր մը պիտի կնքուի, և թէ Իտալական կառավարութիւնը այս մասին կարեւոր առաջարկներ ըրեր է Հապէշստանի։

—Քաղաքապետ Սագհար փաշայի որդին՝ Ճէմիլ պէյ, որ ամսէ մը ի վեր հիւանդ էր, շաբաթ օրը վախճանեցաւ։

—Ցայանի է թէ Հնդկաստան աղահանքէ զուրկ լինելով, հարկ եղած աղն Եւրոպայէն և հեռաւոր երկիրներէ կը ղրկուի անդ։ Սաատէթ գոհութեամբ կը ծանուցանէ թէ, վեց անուղղակի տրոց վարչութիւնն որոշեր է Եեմէնի նահանգէն աղ ղրկել ի Հնդկաստան, և փոխադրութեան համար Հնդկաստանի նաւահանգիստները շոգենաւ բանեցնող ընկերութեանց հետ բանակցութեան մտեր է։

—Ֆար տիւ Պոսֆոր լրագիրը կը ծանուցանէ թէ նախարարաց խորհուրդն որոշեր է վաւերացնել Եգիպտոսի ելմտից նկատմամբ տէրութեանց միջև կնքեալ պայմանագիրն, և թէ այս մասին հեռագրեր ուղղուեր են Հասան Ֆեհմի փաշայի և Մուզուրուս փաշայի։

—Փիլիպէէն հետեւեալը կը գրեն Վիէննայի Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ լրագրին. «Պուլղարական միդինկներուն մէջ Ռուսական դեսպան Պ. տը Նէլիտոֆի միջամտութիւնն սաստիկ գրգռութիւն պատճառեց տեղւոյս պուլղարական ակմբոց մէջ։ Սակայն ըստ որում չուզուիր բոլորովին կորուսանել Ռուսիոյ համակրանքը։ Պուլղարք խտրութիւն մը կը հաստատեն Ռուսիոյ կառավարութեան և Պ. տը Նէլիտոֆի միջև։ Պուլղարերէն Սվիէտէնիէ լրագիրն բուռն յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Պ. տը Նէլիտոֆ Փիլիպէի մէջ ընելու բան մը չունի, մնաց որ Պուլղարական ազգն արդէն իրեն բարեկամ չհամարիր զայն»։

—Թուրք էֆէնտի մը շաբաթ օրն Եէնի-Ճամի մզկիթին փակին մէջ, Ալպանիացի ֆոտուլճիի մը 20 ֆոտուլայի գինը վճարելով, կը հրամայէ որ շուներուն տայ, Ալպանիացին փոխանակ 20ի 18ը կը ջարդէ շուներուն առջև և 2ը գողնալ կ'ուզէ. Պարսիկ մ'այս մասին դիտողութիւն ընելով, փոտուլաճին դանակի 3 հարուածներ կուտայ Պարսկին՝ 40 փարայի գողութեան համար։

—Վերջին օրերս Պէշիքթաշի մէջ քանի մը գողութիւններ պատահած լինելով, Պէշիքթաշի ոստիկանական հրամանատար Հասան փաշա միջոցներ ձեռք առեր եւ յաջողեր է գողերուն 5ը բռնել։

—Սէլանիկէն մայրաքաղաքս եկող անգլիական շոգենաւ մը ուրբաթ գիշեր ժամ ութին միջոցները խրեր է Չէյթին Պուրնուի մօտերը, և մէջը գտնուող 66 ուղեւորք նաւաձիգ շոգենաւով մը մայրաքաղաքս փոխադրուեր են։ Խրեալ շոգենաւն ազատելու համար միջոցներ ձեռք առնուեր են։

—Հելլենական դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Ալէքսանդր Նաումիտոնը գողեր մտնելով, վերնայարկի սենեկաց կարասիներուն մէկ մասը վերուցեր են։

—Ծխախոտի Րէժիի ընկերութեան տեսուչները՝ նախընթաց օրը Սամաթիոյ Նաւամատոյցին մօտ մակոյկի մը մէջ 100 հոխա ծխախոտ գտնելով՝ գրաւեցին։

—Եանեայէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ, նահանգին ամեն կողմը կատարեալ խաղաղութիւն և ապահովութիւն կը տիրեն, և թէ կուսակալ Ահմէտ Նյուպ փաշա պտոյտ մ'ընելու ձեռնարկած է։

—Թարիգ կը ծանուցանէ թէ Ղալաթիոյ Գօշը անուամբ հանրածանօթ հրկիզեալ թատրոնին հիմերը փորուած ժամանակ, շատ մը մարդու ոսկորներ և գլուխներ գտնուեր են, և բժշկական քննութեամբ հաստատուեր է որ, 80-100 տարուան ոսկորներ էին։

—Ֆրանսայի ծովային գործոց նախարարութիւնը 12 միլիոն Փրանքի վարկ մը խնդրեց Երեսփ. ժողովէն, Մատակասքարի արշաւանաց համար։

—Տէյլի-Նիւզ կը կարծէ գիտնալ թէ, Եգիպտական նոր փոխառութեան նկատմամբ կարգադրութիւն մ'արդէն կնքուած է մեծ Պանքայի մը հետ, և թէ խորհրդարանն եթէ վաւերացնէ Եգիպտական միջազգային պայմանագիրը, Խտիվական կառավարութիւնն անմիջապէս պիտի ստանայ իրեն պէտք եղած դրամը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Ժողովոյ Ատենապետաց դիւանը նոր նիստ մը պիտի ընէ ըստ իւր նախորդ որոշման, խորհրդակցութեամբ Ազգ. Վարչութեան, ընտրելու համար այն սուրհանդակն (°), որոյ ձեռքով պիտի ղրկուին կաթողիկոսական ընտրութեան պաշտօնագրերն առ Ամեն. Մակար Սրբազան։

Ատենապետաց դիւանին այս որոշումը հանելուկ մը կը թուի մեզ։ Եթէ յատուկ պատուիրակ չը պիտի ղրկուի, ի՞նչ կը նշանակէ սուրհանդակ կամ թղթատար անուամբ մարդ ղրկել յԷջմիածին և ընդունայն ծախքեր ընել։ Այս մասին Ազգ. Վարչութեան որոշման կ'սպասենք, որպէս զի յերեւան հանենք այն թագուն նպատակները, որք ծածկուած են այս որոշման տակ։

—

Գոհութեամբ իմացանք որ Ազգ. Վարչութիւնը Պատրիարքական Գեր. Տեղապահ Հօր տաժանելի պաշտօնը ի նկատ առնլով, ամսականը 3000 ղրուշի բարձրացուցեր է ի վարձատրութիւն իւր ծառայութեանց։

—

Գարակէօմրիւկի Թաղ. Խորհուրդը կազմալուծեալ վիճակի մէջ լինելով, Պատր. Գեր. Տեղապահ Հայրն առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կարգեր է, անոր վրայ աւելցնելով Պատրիարքարանի Քարտուղար Խաչատուրեան Կարապետ և Բլատեան Սեպուհ էֆէնտիները։

Տեղեկութիւն կուտան մեզ թէ Գարակէօմրիւկի քարոզիչ Գեր. Եզնիկ եպիսկոպոս Թաղ. խորհրդոյ մէջ ծագած թիւրիմացութիւնքը բարձեր և յորդորեր է որ այսպիսի տօնական օրեր միաբանութեամբ աշխատին յօգուտ թաղին եկեղեցւոյն։

—

Մայր-եկեղեցւոյ Թաղ. խորհուրդը Պատր. Գեր. Տեղապահ Հօր ներկայանալով այս առաւօտ, խնդրեց որ Զատկի առաւօտ Նորին գերապատուութիւնը պատարագէ ի Մայր-եկեղեցւոջ ։

—

Սելանիկի մէջ հաստատուած Հայ գաղթականութեան վիճակն ի մօտոյ տեսնելու, քննելու, անոր թիւն եւ բարոյական ու նիւթական կացութիւնն Ազգ. Վարչութեան տեղեկագրելու համար անցեալ տարի Պատրիարքարանի կողմէն այցելու հովիւ ղրկուած էր անդ Արժ. Զաքարիա վարդապետ Եղիաեան, նախորդ առաջնորդն Կիպրոսի։ Յիշեալ Հայրն՝ իւր վերադարձին՝ ընդարձակ և մանրամասն տեղեկագիր մը հաղորդած էր Վարչութեան որմէ կ'երեւէր թէ 200ի մօտ ազգայինք կային անդ հաստատուած, թէ չունէին ոչ մատուռ կամ եկեղեցի ու քահանայ իրենց հոգեւոր մխիթարութեան համար, թէ Յոյն ու Լատին եկեղեցեաց կը դիմէին ծննդոց ամուսնութեանց և ննջեցելոց առթիւ, և թէ վերջապէս՝ կամք ու կարողութիւն ունէին հաստատելու անդ փոքրիկ եկեղեցի մը ու պահելու կրօնի պաշտօնեայ մը ։ Արժ. այցելու Հօր տեղեկագրին կից հանրագրութիւն մ'ալ յանձնուած էր Ազգ. Վարչութեան՝ որով Սելանիկի Հայք կը խնդրէին որ նկայ. կառավարութեան հարկ եղած դիմումն լինի և իրենց գերեզմանատան և եկեղեցւոյ համար յարմար վայրի մը շնորհուիլն հայցուի ։

Զարմանալի ցաւօք տեսնուեցաւ լրագրաց մէջ թէ ի Սելանիկ կատարուած մարդահամարի ցուցակին վրայ հայ գաղթականութեան մը անունն անգամ չը կար, մինչդեռ յ'ակնէ յ'անուանէ 150-200 Հայք կան անդ. — ի՞նչ պատճառի վերագրել այս պակասն.— Սխալմա՞ն, չար դիտմա՞ն թէ մոռացութեան։ Առ այս յատկապէս ուսմ որ անկ է ուշադրութիւնն հրաւիրելով, կը յանձնարարեմք Ազգ. Վարչութեան որ հաճի արդէն եղած դիմումն կրկնել առ կայսերական կառավարութիւնն, որպէսզի եկեղեցւոյ և գերեզմանատան համար վայր մը շնորհուի Սելանիկաբնակ Հայոց և այնու իսպառ ազատին անոնք կրօնափոխութեան որով և կիսատեան սպառնացող վտանգէն։

—

Գոհունակութեամբ կը լսեմք թէ, Եէնիգաբուի Թաղ. խորհուրդն և վարժարանին խնամակալութիւնը՝ Զատկական տօնի առթիւ մանչ և աղջիկ աղքատ ուսանողաց հանդերձ չունելու համար հանգանակութեան մը ձեռնարկեր են ։

Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Արէկ անձամբ տուներն այցելելով՝ այս նպատակաւ բաւական նպաստ հաւաքեր է ։

—

Մեր այս աւուր թուով կ'սկսինք մաս առ մաս հրատարակել հաւաքածոյ մի բարոյական խրատուց, զորս իւր ուսմամբ և ուսումնասիրութեամբ՝ իւր սեռին մեծ պատիւ բերող ազնիւ օրիորդ մը հաճած է մեզ ղրկել, քաղելով իւր վերծանած օտար և ազգային հեղինակներու ընտիր գործերէն ։

—

Մէզպուրեան Մկրտիչ էֆէնտի կը ծանուցանէ թէ, Թէրճէմանը Լէֆքեարի վերջին թիւերէն միոյն մէջ իւր վարժարանին նկատմամբ հրատարակուած լուրն անհիմն է ։

—

Զատկական տօնի առթիւ Դատաստանական Խորհուրդն իւր նիստերը դադրեցուցեր է ։

—

Պատ. Գեր. Տեղապահ Հայրն Զնդանի բանտարկելոց և Ազգ. Հիւանդանոցի պատսպարելոց ի նպաստ Զատկական տօնիառթիւ եկեղեցեաց մէջ հանգանակութիւններ ընելու համար մայրաքաղաքիս Թաղ. խորհրդոց շրջաբերականներուղղեց ։

—

Լոյսի հրատարակութեանց նկատմամբ, Դիմաքսեան Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոսի կողմէ մեզ ղրկուած նամակ մը վաղուան թուով պիտի հրատարակենք ։

ՑՈՒՑԱԿ Ա.

1885 Տարւոյ հանգանակութեան

ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի

(Մինչ ցվերջ փետրվարի)

—

Մեծապատիւ Տեարք

Սարգիս Տիլլեան (1884 տարւոյ) դահ. արծաթ 864. Ալէքսան և Խաչիկ Խօրասանճեան 864. Գէորգ Մուրատեան (1884 տարւոյ) 864. Սարգիս Զրաճեան (1884 տարւոյ) 540. Կարապետ Ղազարեան 540. Տիգրան և Թորոս Բարաղամեան 540. Համբարձում Թորոսեան 432. Գրիգոր Էվրէնեան 432. Յովակիմ Ստամպօլլուեան 432. Մ. Ղազար Մանուկեան 432. Սարգիս Թաշճեան 432. Քերովբէ և Երանոս Կիւմիւշեան 432. Գէորգ Թօփալեան 432. Գառնիկ Սարգիսօֆ և Ընկ. 432. Պապիկ Գալչըճեան 432. Յարութիւն Տիլսիզեան 270. Յակոբ Տիլսիզեան 270. Մկրտիչ Անդրէասեան և Յովհաննէս Գասարճեան 270. Խաչիկ Էլմէքճեան 216. Յարութիւն եւ Մանուկ Կարագեան 216. Սարգիս Սիմօնօֆ և եղբարք 216. Յովհաննէս և Յարութիւն Սամանճեան 216. Յովսէփ Սրովեան 216. Զենոբ Հիսարլեան 216. Յովհաննէս Մանիսալըեան 216. Շնորհք Թաշճեան 216. Երեւում Փափազեան 216. Պօղոս Մանուէլեան 216. Օ. Սահակեան և Որդիք 216. Բարսեղ Խուպէսէրեան 216. Միհրան Մ. Տէօքմէճեան 108. Գրիգոր Խնամիրեան 108. Թովմաս Աւետիսեան 108. Կարապետ Փէհլիվանեան 108. Օգսէն Քիւրքճեան 108. Պօղոս Աստարճեան 108. Մանուկ Գօչունեան 108. Բարսեղ Կիւլպէնկեան 108. Գառնիկ Ճէվայիրեան 108. Գէորգ Աճէմեան 108.—Գումար 12,582 ։

(Շարունակելի)

ՍԵՒ ԽԱՒԱՐ

Ռուսական Աժտէրխանի անխարդախ, ընտիր և թարմ

Վաճառելի մեծ ու փոքր քանակութեամբ

Ցաճախորդք պէտք է դիմեն առ

Յարութիւն Յ. Զարէեան

Կ. Պոլիս Պահճէ-գաբու Թաշ խան թիւ 62

Գին 40 դահեկան

ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ՀԱՅ-ԳԱՂՂԻԱՐԷՆ

Ի Ա. Նորայր Լուսինեան

Բ. ՏԻՊ

Տպագրեալ ի Փարիզ

—

Գրական յառաջդիմութեան սատարելու և ազգին ուսանող պատանեկութիւնը քաջալերելու բարի նպատակաւ, մեծանուն հեղինակը բարեհաճած է 25 առ % զեղչ ընել իր վերոյիշեալ աշխատութեան գնոյն վրայ, որ իր տեսակին միակ և պատուականագոյն գործ մ'է Հայ մատենադարանին մէջ ։

Գին կազմեալ օրինակի, փոխանակ 20ի 15 Ֆրանք.

Յիշեալ գրքին վաճառման ընդհանուր գործակալութիւնն այսուհետեւ յանձնուած է առ Ն. Վրոյր և Ընկ. Թղթավաճառ ի Կալաթա, Քօմիսիօն խանին դուրսը, թիւ 23 ։ — Զափաւոր տասանորդով կը վաճառուի մեծ քանակութեամբ գնել ուզող գրավաճառաց ։ Ազգային հաստատութիւնք, նոյպէս և վկայեալ կարօտ ուսանողք իրաւունք ունին արժանաւոր զեղչ մը ստանալ որոշեալ գնոյն վրայ ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

—

Ղալաթիա, 16 մարտ.

Ընթացք Դրամոց

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100	
Անգլիական »	»	110	7
Գաղղիական »	»	87	25
Բոլ	»	90	8
Գրիմից	»	51	15
Գառպօն թուղթ	»	8	87
» արծաթ	»	89	20
Մէճիտի տարբ.	»	107	
Վեցնոց	»	102	20
Հինգնոց	»	102	32
Մէթալիք	»	99	
Մանր մէճիտ	»	101	
Քառորդ »	»	106	
Ռումանական 5 Ֆրքնոց	»	78	20

ԾԱՂԿԱՔԱՂ

ՅԵՐԵՒԵԼԻ ՄԱՏԵՆԱԳՐԱՑ

Յունաց, Անգլիաց և Հայոց

« Արժանագրեցէք անմի-
« ջապէս ձեր յուշատետ-
« րին մէջ գեղեցիկն ու
« բարին. Պատցեալը մոռ-
« ցէք ։ »

Ա. ՓՈՒԱՍԹ

—

1. — Քաղաքակրթութիւն տարածելու երկու միջոցք են բարոյականի և ճարտարութեան ծաւալումն ։ Ասոնցմով բարք կ'ազնուանան և դիւրակեցութիւնը կ'ընդհանրանայ ։

2. — Զուարճանալն մի մեծ բարիք է. կրթուիլն ե՛ւս առաւել մեծ բարիք ։ Ընթերցումն՝ որ այս կրկին օգուտները միանգամայն կը ներկայացնէ, համեղ և սննդարար պտղոյ մը կը նմանի ։

3. — Ժամանակը դրամ է ։

4. — Ոչ ոք սահմանուած է հարուստ կամ մեծ լինելու, և ոչ եւս խելացի. այլ ամէն ոք սահմանուած է բարի լինելու ։

5. — Զարերն ածխոյ պարկերու նման են՝ որ վրայէ կը սեւցնեն ։

6. — Խնդալը քաղաքակրթութեան արդիւնքներէն մին է. վայրենի ազգաց մէջ խնդալը բոլորովին անծանօթ է ։

7. — Մահամերձն ալ կ'ուզէ երկու բան, նախ՝ կեանքն, յետոյ՝ լացող մ'իր վրան ։

— 12 —

անձն, որ իմ դժբաղդութեանս և ամօթոյս պատճառ եղաւ . . .

—Այս բանը չպիտի ընէք ։

—Ինչո՞ւ համար . . .

—Զի գարշելի բան մ'է . . . զի չպիտի տուկամ ատոր . . . և զի վերջապէս, կոմսն սպաննելով՝ կրնան այնպիսի վտանգներ պատահիլ, որոց վրայ չէք կասկածիր . . .

Այս վերջին խօսքերն արտասանելու ատեն Գլոթիլտի ձայնը կերկերեալ և յուզեալ էր . . . իւր աչերը փայլակի պէս կը փայլէին. իւր տենդոտ ձեռները կը ջանային բռնել ամուսնոյն ձեռներն . . .

Տիտիէ սարսուռ մ'զգաց այս բուռն բնաւորութեան առջեւ, որ առաջին անգամ լինելով ի յայտ կուգար լի չփոթութեամբ, և զԳլոթիլտ ուժգնապէս յետս մղելով աներեւութացաւ, առանց բառ մը կամ նայուածք մ'ուղղելու անոր ։

Հազիւ դուռը գոցած էր, իւր ետեւ, կընոջը կողմէն արձակուած կատաղի ճիչ մը կը լսէր ։

Սակայն միջադէպ մ'էր այս, որ չէր կրնար փոխել դէպքերու ընթացքը։

Նոյն օրը մենամարտը տեղի ունեցաւ, և տէ զԷկլատ կոմսը ճիշդ կուրծքին վրայ այնպիսի սուրի հարուած մ'ընդունեց, որ մեռնելու երկու մատ մնաց ։

Վեց ամիս իւր կեանքը վտանգի մէջ էր. ամբողջ ձմեռ մ'անցաւ, և ոչ ոք զայն տեսաւ

— 9 —

ջանկութեան, և իւր կորուսեալ երազներուն վրայ։

Բայց, ինչպէս ըսինք, ազդու բնաւորութեան տէր մարդ մ'էր նա, և երբ շատ լացաւ, երբ կատաղութեամբ իւր բռունքը խածաւ, հաստատամիտ և անվեհեր ոտք ելաւ, իւր յուսահատութեան իշխեց և կռուոյ պատրաստուեցաւ։

Հետեւեալ օրը, նախընթաց աւուր փոթորիկները չերեւցան իւր դէմքին վրայ ։ Երբ Գլօթիլտը վերստին տեսաւ, ժպտելու ոյժ ունեցաւ . երբ կոմսին հանդիպեցաւ, ձեռքն անոր կարկառելու արիութիւնն ունեցաւ ։

Ութ օրեր այսպէս անցան . ութ օրեր, յորս չդադրեցաւ իւր որսը դիտելէ ։

Ութ օրէն վերջն, իւր դժբաղդութեան բոլոր ընդարձութեան տեղեակ էր ։

Այն ատեն ոչ եւս] վարանեցաւ . . . ։

Նախատինքն արիւն կը պահանջէր, և առաւօտ մը գնաց տէ զ'Էկլատ կոմսը գտնելու ։

Կոմսը կասկածելի կեանք մը կը վարէր ։

Անոր հարստութիւնն յայտնի չէր, և սակայն՝ առ երեւոյթս՝ ահագին գումարներ կը ծախսէր ։

Այն խաղարանները կը յաճախէր, ուր մարդիկ ստէպ կը խաղային և միշտ կը կորսնցնէին։

Ի՞նչպէս կ'ապրէր . գաղտնիք մ'էր այս ։

Առաւօտուն երբ Տիտիէ կոմսին ներկայացաւ, այս վերջինը դուրս ելնելու վրայ էր ։

—Ձեր այցելութիւնն շատ հաճոյ է ինձ, ըսաւ Ժօրժի, մանաւանդ որ խիստ քիչ անգամ այս շնորհը կ'ընէք ինձ ։

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ-ԳՐԱՎԱՃԱՌ
Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պատիւ ունին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ իրենց վաճառատան մէջ Պահճէ-Գաբու մեծ մաքսի կարգ. թիւ 49. Փրանս. Հայ. ամեն տեսակ գրքեր, այլ և այլ Ագլամներ, դպրոցական ամեն տեսակ պիտոյք, նորելուկ գրիչներ և քանակներ. վաճառատան վերաբերեալ տետրակներ և թղթեղէնք, ընտիր սիկառի թղթեր, ժօղ. հոտաւէտ «Էքսթռէ»ներ կը վաճառուին խիստ աժան գիներով. Ֆրանս. գրքերու մասին յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին ։

Գործածուած գրեանք և «Թէմպռը-փօսթ» կը գնուին. վաճառումնք միշտ կանխիկ.

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՑՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուի աղնիւ քարգերու վրայ ամեն լեզուաւ և զանազան զարդագրերով, ի գին 100 հատը 10 դահեկան ։

Փափաքողք դիմելու են Արամեան տպարանը, Զաքմաքճըլար Յակոբեան խան թիւ 13 ։

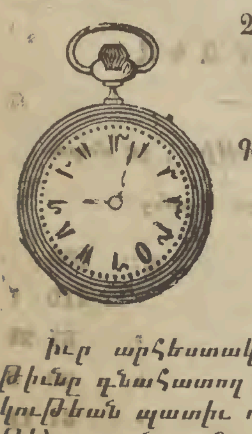

20 Ֆրնք.—95 Ղրշ.

ԺԱՄԱԳՈՐԾ

Գ. Է. ՍԷԼՎԱՃԵԱՆ

Մահմուտ-փաշայի Թիւ 244

—o—

Իւր արհեստական փորձառութիւնը գնահատող Արգոյ հասարակութեան պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ այս անգամ Բարիզու ամենէն նշանաւոր գործարաններէն միոյն մէջ պատրաստել տուած էնշանակեալ գնով նմանը ցարդ չտեսնուած, կոկէն լաբուող, ընտիր և խիստ ձեւաւոր ժամացոյցներ, որք ուսանողաց, գործաւորաց ճանապարհորդաց ի մի բան ամէն կարգի անձանց գործածութեան յարմար են, և որոց 20 տարի կանոնաւորութիւնը կ'երաշխաւորէ եթէ տարին անգամ մը միայն իւղոտուին։

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին ։

—o—

ԳՐԱՎԱՃԱՌ-ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ
Ց. ՍՐԱՄՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պատիւ ունին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան և բոլոր գրավաճառաց թէ, միակ աւանդական լինելով Ռ. Ց. Պէրպէրեան էֆէնտիի բոլոր գործոց, գնել փափաքողներն կը հրաւիրուին դիմել յիւրեանց վաճառատուն որ ի Պոլիս Պահճէ-Գաբու Համիտիյէ ճատտէսի թիւ 34 ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Մ. Պ. ԱՍՔԱՆԱԶԵԱՆ
ԳՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
(Նոր դրութեամբ)
Մասն Ա. Ոճ

Հատոր Ա.	10 ղրշ
» Բ.	10 »
Բանալի	15 »

Գ. Վ. ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ
ՀԱՄՈՎ-ՀՈՏՈՎ

Հայկական գաւառաց տեղագրութիւնն, վիճակագրութիւնն, գեղջկական երգեր եայլն պարունակող խիստ հետաքրքրական և կարեւոր մի գործ, որոյ գինն է 10 ղրուշ։

Ց. Արամեան և Ընկ.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ
Ցան և հինգ օրէն ուսանելի
Աշխատասիրեաց Մէհրան Աբիկեան

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց և ջրածախ Պօղոս և Յակոբ աղաներու քով. գին 100 փարա ։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԱՍՏՄԱՆ
Հեղինակ
ՏՈՔԹ. Տ. Ս. ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

Բազմահմուտ Տոքթորը մարդկային պատուաստման և ծաղկի հիւանդութեան վրայ կը խօսի իւր այս երկասիրութեան մէջ, որ մաքուր թղթի վրայ տպագրուած և բազմաթիւ լուսանկար և փորագրեալ պատկերներով զարդարուած է ։ Այս գեղեցիկ մատեանն, որոյ գինը 35 ղրուշ է, կը վաճառուի Պոլիս, Գափաֆեան գրատունը, Ղալաթիա, Յակոբ Արշակ էֆէնտիի թղթավաճառանոցն, և Բերա, Լօրէնց և Քէլլ գրատունը ։

—o—

ԿՈՒՆԵԷԹ-ԻՒԼՖԻԿԱՐԱԹ

ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ Ի ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
Աշխատասիրողք
Մէհմէտ Շէրէֆ և Մէհմէտ Ալիշէր
Պաշտօնեայք Հասարակաց կրթութեան Գրաքննութեան սենեկի
Հրատարակիչ Գարեգին Պաղտատլեան

Այս բառարանն, պարունակած արուեստական եւ գիտական բառերու ճոխութեամբն, բացատրութեանց յստակութեամբն իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի ։ Այն գործը ցարդ հրատարակուած Ֆրանսերէն—Թուրքերէն բառարանց վրայ սա առաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած բացատրութիւններն լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մանաւորապէս ի դիւրութիւն օտարազգեաց ։

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ տետր առ տետր ի լոյս կ'ընծայուի Արամեան տպարանէն ։

Առաջին հատորն որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 դահ. արծաթ ։

Բ. հատորին 25 րորդ տետրն եւս հրատարակուած է եւ կը վաճառուի ի գին 2 դահ. արծ. բաժանորդներուն ։

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատարակուած լինելով բաժանորդագրութիւնը փակուած է ։

—o—

ՏԱՐԵՐՔ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ
Երկրորդ Տպագրութիւն
Երկասիրեաց
Մէհրան Աբիկեան

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց և ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներու քով ի գին 6 ղրուշ ։

—o—

ԾԱՂԻԿ
ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Մասն Բ.
Ի պէտս վարժարանաց
Աշխատասիրեաց Ե. Մուրատեան

Հաւաքածոյիս այս Բ. մասին մէջ գրական խիստ նշանաւոր հատուածներ և հրահանգիչ բացատրութիւններ կան ։

Կը ծախուի Ց. Գավաֆեան և Վ. Մարգարեան գրատուններ և ուրիշ գրավաճառաց քով գին 8 ղրշ։

—o—

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կոպա Լալէլի ճամիի դէմ թիւ 15 մի նոր դեղարան բացուած է, ուր դեղագրեր կը պատրաստուին փութով եւ մասնաւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ Եւրոպայէ եկած ամեն տեսակ պատրաստ դեղեր հատով կամ որ եւ իցէ քանակութեամբ, զորս նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի բերել կուտայ իւր անուան ։

Սոյն դեղարանի բացումը յոյժ օգտակար ծառայութիւն մ'է հասարակութեան, մանաւանդ նիւթական մեծ շահաբերութիւն ամեն անոնց որք իրենց մնացածն ճշդապէս գտնելու համար դատապարտուած են հեռաւոր տեղեր դիմել ։

Պատուարժան յաճախորդները գնոց չափաւորութեան հետ դեղօրէից ընտրութեամբ գոհացընելն իրեն սկզբունք ընտրող սոյն Տ. Ալլահվէրտեան դեղարանը, որ երկար տարիներէ ի վեր հռչակաւոր եղած է Եէնի-ճամի Բօսթանճէլի դէմ՝ այս անգամ ամբողջապէս փոխադրուած է կոպա Լալէլի ճամիի դէմ թ. 15։

Սոյն փոխադրութեան առթիւ Եւրոպայէ բերել տուած է խիստ թարմ հանքային ջրեր, Պօրտոյի եւ Մալակայի գինիներ, զանազան ըմպելիք, անուշահոտք, եւ այլն եւ այլն ։

Նշանաւոր է միանգամայն սոյն դեղարանը իւր ջկան իւղի մասնաճիւղով, եւ յիրաւի յաճախորդք զմայլած են սպիտակ ընտրութեան, մաքրութեան եւ գնոց չափաւորութեան ։

Ցերեկ դեղարանը միշտ կը յաճախեն ճարտար եւ հռչակաւոր բժիշկներ, խնդրուած բժիշկներու համար ալ պէտք է լուր տրուի ժամանակին ։

Ղալաթիա հանրածանօթ վաճառական Մինասեան էֆէնտիի որդի Տօքթէօր Մինասեան էֆէնտի բարեհաճած է որդէն ուրբաթ օրեր ձրիաբար դարմանել աղքատներն ։

Ա. Զ. Դ.

Կրագիրս ձեռքէ կը ծախուի նաև Պահչէ-գաբու ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներուն խանութը ։

— 10 —

—Ջիս հոս բերող չարժառիթն սովորական է, ընդմիջեց Տիտիէ կարուկ ձայնով մը, և կը փափաքիմ որ չուտով վերջ տանք այդ չարժառիթին ։

—Բարէ՛, ուրեմն ծա՞նր է ։

—Շատ ծանր ։

—Ի՞նչ բանի վրայ է խնդիրը ։

—Մենամարտութեան մը վրայ ։

—Որո՞ւ հետ ։

—Ձեզի հետ ։

Կոմսը քայլ մը ետ գնաց ։

—Արդեօք փո՞խ կը պատճառէ ձեզ, հարցուց Տիտիէ հեգնաբար ։

—Շատ չատ կը զարմացնէ զիս, պատասխանեց կոմսն, որ վերստին լրջացած էր. կը վերջացնէ, մենամարտելու համար պատճառներ պէտք են ։

—Ունիմ ։

—Բայց՝ ես չեմ գիտեր ։

—Կը սուտէ՞ք ։

—Պարո՛ն . . .

Տիտիէ բուռն չարժում մը զսպեց ։

—Մանաւանդ, աւելցուց յախուռն ձայնով մը, եթէ բացարձակապէս իմանալ կ'ուզէք այն պատճառներն որոց համար մենամարտ կը պահանջեմ, դիւրին է ինձ հրապարակաւ ընել ձեզ այն նախատինքներէն մին, զոր սիրտ կրող մարդ մը կարող չէ անպատիժ պահել իւր դէմքին վրայ . . . կը հասկնա՞ք ։

—Խիստ լաւ ։

— 11 —

—Լաւ . . . իմ վկաներս պիտի երթան ձերինները գտնելու՝ մենամարտին պայմաններն որոշելու համար, և վաղն առաւօտ պիտի կը գտնենք մենամարտի վայրը ։

Տիտիէ այս խօսքերէն յետոյ մեկնելով, իւր ապարանը վերադարձաւ ։

Մօտաւոր վխժառութեան կամ այնպիսի մահուան մը յոյսն՝ որ ութ օրէ ի վեր կրած տանջանքներէն պիտի ազատէր զինքը, բաւական եղած էր զինքն հանդարտեցնելու ։

Հետեւեալ օրն, այն ինչ հագուած էր փութով, դուռը զարնուեցաւ ։

Կարծեց թէ իւր վկաներն էին, և դուռը բանալու գնաց ։

Գլօթիլտի դէմ առ դէմ գտնուեցաւ ։

Զայն տեսնելով, իւր բոլոր արիւնն երակացը մէջ բորբոքեցաւ ։

Գլօթիլտ կարի տժգոյն էր . . . Սեւ ծիր մը կը շրջապատէր իւր մեծ ու խոր աչերը . . . ։ Երբեք այսքան գեղեցիկ երեւցած չէր անոր ։

—Ա՛հ, ուրեմն ճշմարի՛տ է, գոչեց մանկամարդ կինն անոր վրայ նետուելով . . . ։ Պիտի մենամարտի՞ք ։

Ժորժ յօնքերը պռստեց ։

—Ո՞վ ըսաւ, հարցուց խիստ ձայնով մը ։

—Բայց . . . իմացայ . . .

—Կոմսէն, այնպէս չէ՞։

—Ի՞նչ կ'ըսէք ։

—Կ'ըսեմ թէ զիս անգթաբար խաբեցիք, տիկին, և թէ կ'ուզեմ սպաննել այն վատանուն

Ա. Զ. Դ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ
Պալըք-բազար Թահմիզ փողոց թիւ 59
ճիշդ դէմ առ. դէմ աղբիւրին

Մ. Հ. Տէօքմէճեանցի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խահվէ՝ սովորական, լաւ եւ ընտրագոյն (Մարթինիքա). շաքար՝ Թրիէսթէի, Մարսիլիոյ և Հօլանտայի, այլեւայլ տեսակ ըմբարմաչէթներէ զատ, Ֆրանսական բուն Ֆուրնիէ. Սիպիրի Թարմ խաւ, Նաբոլիի և Ճէնօվայի մաքարօնք ու շէհրիյէ. բրինձ՝ Մախսուսէ և Բրիզօն առաջին կարգի. անուշեղենի և խմորեղէնի յատուկ լաւագոյն ալիւրներ. Քանտիոյ եւ Այվալըքի ընտիր անճառ. քօլա, ձէթ, քարխ.ղ (կաղ), ի մի բան, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի իր ամեն տեսակներովը լաւագոյնն այն պիտանի բաներու՝ որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին ։

Գիները գոհացուցիչ են ։

ԱՊԱՌԻԿ ՉԿԱՅ